

GRETA TURKOVIĆ

DUBRAVKA VRANIĆ
Tina Ujevića 24
10000 Zagreb

UDK 398:78(091)
Prethodno priopćenje
Preliminary communication
Primljeno: 22.XII.1994.

Tekst koji govori o životu i radu hrvatske umjetnice Grete Turković zapravo je sažetak maturalnog rada, koji svojom kvalitetom i temom zaslužuje da bude objavljen u ovome časopisu. Greta Turković je radila mnogo za splitski Etnografski muzej, pače vrlo je aktivno surađivala sa osnivačem muzeja Kamilom Tončićem te je tako ostavila uočljiv trag u zbirci samoga muzeja. Uz drvene kipove žena značajni su i suveniri ljudi u narodnim nošnjama koje je Greta vjerno oslikavala. Kroz predočeni tekst vidljivi su svi segmenti Gretinih interesa - kiparstvo, slikarstvo, ilustriranje, dizajn, te interes za etnografiju, koji ju je i doveo do Etnografskoga muzeja u Splitu.

Kiparica

Rodena 11. 05. 1896. god. u Križevcima u obitelji koja je imala izrazito umjetničke sklonosti, od majke Mice koja je bila talentirana za slikanje i koja je izrađivala figure i pejzaže, mada nije imala poduke iz slikarstva, i oca Gustava koji je također bio talentiran za slikarstvo. Greta je još kao malena djevojčica pokazivala talent za kiparstvo. Kada ona govori o svojim likovnim počecima obavezno ispričava događaj iz 1912. ili 1913. god. kada je kao učenica VI. ili VII. razreda gimnazije, gonjena nekim unutarnjim porivom, načinila svoju prvu skulpturu i glavu svoje školske prijateljice, djelo posve autodidaktično. "Fascinirala me glava te kolegice - kaže - forme čela (kakva plemenita oblina!) nos, usta, (kakav sklad!). Osjetila sam snažnu potrebu da se 'sjedinem' s tim formama, da ih takoreći 'pojedem' i tako zauvijek zadržim. Bez ikakvog predznanja o tehnici modeliranja (ne znam gdje sam pribavila glinu), kao prava neznanica bez ikakove bojazni, primih se posla. Pod tim uvjetima portret je još i dobro uspio. Danas se nalazi kod dr Viktora Novaka sveuč. prof. u Beogradu. Prof. Frangeš koji je vidio taj rad, odlučno je savjetovao roditelje, a naravno i mene, da se poslije mature upišem u Umjetničku školu kako se onda zvala današnja Akademija likovne umjetnosti. Tako sam i učinila."

To je bio njezin prvi korak prema profesiji koja će postati njezino životno opredjeljenje. 1915. god. ona se upisuje u ondašnju Višu školu za umjetnost i umjetnički obrt (kasnije Akademija likovnih umjetnosti) i opredjeljuje se za skulpturu, po mišljenju ljudi u ondašnjem puritanskom Zagrebu - čisto muško zanimanje.

Polazila je kiparski odjel, kao glavni predmet - modeliranje (Frangeš), crtanje akta (Lj. Babić), bronca i drvo, te mala plastika (Kerdić), obrada kamena (Valdec), a povijest umjetnosti joj je predavao Branko Šenoa. Nakon četvrte godine polazila je još i petu tzv. majstorski kurs.

Veliki su utjecaj izvršili umjetnici tzv. "zagrebačke škole" Robert Frangeš Mihanović i Rudolf Valdec na rad Grete Turković kao i mnoge druge mlade umjetnike Ferdu Ćusa, Davorina Hotka, Ljudmilu Wodsedalek i Ivu Simonović koji su na početku ovog stoljeća polazili tek otvorenu zagrebačku Akademiju likovnih umjetnosti. Njezini radovi, kao i radovi ostalih umjetnika tog razdoblja, također minijaturističkim stilom oslikavaju niz motiva svojstvenim ondašnjim umjetnicima (djecu, životinje), te se Greta Turković izražava u sitnoj plastici, malim kipovima, minijaturama, baš kao i Kerdić kojemu je mali format bio drag, jer je u njemu mogao pokazati svoju majstoriju komponiranja lirskih sitnica.

Da Greta Turković pripada krugu umjetnika koje su predvodili F. Ćus i I. Simonović, govori u prilog ne samo način izražavanja, format, izbor materijala, već i isti raspon tema. Tako Simonović, Ćus i Turković, kao i njezina sestra Zdenka Pexider-Srića, nalaze da su djeca i izrazi njihova lica izuzetno zanimljivi za modeliranje.

Međutim, ono što je u Gretinom kiparskom opusu umjetnički vrijedno, originalno, samosvojno, izvorni i potpuno drugačije od svega do tada izmodeliranoga, su njezine karikature. One su ono što nju svrstava u kiparstvu, uz Klementinu Švarc u slikarstvu, u izuzetne žene karikaturiste. Te karikature, kao i neki portreti i figure, znače originalnost među radovima Frangešove i Valdecove škole. Razlikuju se od Ive Simonović ili Ferde Ćusa u tehničkom smislu većom mjerom vibrantnosti, a u psihičkom smislu osjećajem za likovnu ironiju. Tri male terakote karikatura Frangeša, Valdeca i Kerdića nešto su najbolje što je stvorila ruka nekog našeg likovnog komediografa. Bez njih ne bi smjela biti antologija hrvatskog likovnog humora.

Evo što Greta Turković kaže o svom školovanju: "Moram napomenuti da je početak mojeg interesa za umjetnost padao u vrijeme kasne secesije i to je sigurno ostavilo jake tragove u mojem djelovanju. Proživjela sam u tom životu nekoliko ogromnih promjena u političkom životu i načinu života, a što je zapravo za mene bilo najvažnije - umjetnost je skretala u razne i oprečne smjerove koje nije bilo lako slijediti. Trebalo je intezivno pratiti zbivanja i baviti se isključivo tim pitanjima. Ja nisam imala te ambicije. Znala sam da po svom prosječnom talenu nemam za to opravdanja. Moj glavni i strastveni interes bio je usmjeren na pojam života kao cjeline, na moj duševni razvoj i kontakt s ljudima, na znanje o mnogim vrstama literature i glazbe (...) U jednom životnom razdoblju su se dosta rijetko zbivale tako raznolike promjene, vjerojatno je i to znatno utjecalo na različitost moga djelovanja".

Rad na Akademiji potpuno je okupirao Gretu Turković. Ništa se iz onog perioda nije sačuvalo, ali par fotografija ipak dadu naslutiti kako je radila. Figura starca, studija ruke jedini su dokumenti u nepotpunom albumu Grete o kiparskim radovima na studiju. Riječ je o posve realističnim studijama, Rodinovske istinitosti. Mlada studentica je nastojala uočiti svaku žilicu i oblik mišića. Godine 1919. diplomirala je s odličnim uspjehom. Odmah se uključuje u redoviti likovni život te je već slijedeće 1920. god. susrećemo na izložbi Proljetnog salona s jednom figuricom u

bronci koju je otkupio za svoju zbirku Dušan Plavšić koji je bio predsjednik Hrvatskog društva za umjetnost 1913. god.

Ta skulpturica malih dimenzija (oko 15 cm) stoji na samom početku kiparskog opusa Grete Turković. Naslov je *Čežnja* i zapravo je akt djevojčice. U posve malom prostoru Greta uspijeva ugraditi sve svoje mlado iskustvo: odlične proporcije, izvrsno dočaran inkarnat, savršena ravnoteža (sva težina tijela prebačena je na lijevu nogu, dok je desna isturena u stranu). Desna ruka obuhvaća lijevu otraga. Stav ležerni, pogled uprt u dalj ... Pažljiva, fina modelacija, anatomska točnost. Tema je simbolična, lirska značenja.

U tom ranom razdoblju umjetnicu preplavljaju lirske teme. Radi izvrsni reljef *Majka i dijete* u bronci, također 1920. god. Mekana modelacija prikazuje majku u igri s djetetom. Dijete je golo, a i žena u sjedećem stavu je poluakt s prebačenim plaštom preko nogu. Ovo je već secesija. U intenzivnom bavljenju skulpturom prvih godina nakon akademije, nastalo je i nešto portreta.

Slikarica

Slikarski opus Grete Turković mogli bismo tematski podijeliti u dva bitno različita dijela: *etnografski rad* i *ilustriranje znanstvenih radova* (Ampelografski atlas, Pomologija, biljke, kokci), te *propagandni rad* (etikete, karte).

a. Etnografski rad

Bilježenje folklor, slikanje narodnih narodnih nošnji i oglavlja započeto je u XVIII. st. slikom Vjekoslava Karasa *Djevojka u narodnoj nošnji*. Etnografske studije zagrebačke okolice radio je Ferdo Quiquerez, Slavonije Joso Bužan, Like i Turopolja Nikola Mašić, a Zagorja Ljubo Babić, najkompletniji teoretičar i praktičar Akademije. Najbolji su mu učenici bili Zdenka Pexider-Srića, Zdenka Sertić i Greta Turković.

Nije jasno što je Gretu nagnalo da se počne baviti etnografijom. Da li je to bila njena neobično znatiželjna priroda pa kada se okušala u jednom mediju željela je to učiniti i u drugim likovnim izričajima, ili pak bolest, upala zglobova poslije koje su joj liječnici savjetovali da bi bilo dobro kada bi jedno vrijeme prestala raditi s glinom. No to niti nije toliko važno. Oko 1926. god. ona se više počinje baviti crtanjem i studijem etnografije izrađujući mnogo crteža folklor, te oko 80 akvarela narodnih nošnji koje je zapazio direktor etnografskog muzeja u Zagrebu S. Berger: "On je uživao da me upozna s tim našim narodnim blagom, jer interes za to nije bio tako raširen kao danas. Povezao me je s dr. Kamilom Tončićem, osnivačem i direktorom Narodnog muzeja u Splitu,¹ te sam s njim surađivala sve do II. svjetskog rata. Radila sam povremeno u Splitu, te sam s njim u dogovoru izradila 8 figura narodnih nošnji oko 80 cm

---

1 Tadašnji naziv Etnografskog muzeja u Splitu (20-ih godina), op. ur.

visine, u drvu, možda stoje još i danas. Osim toga, izradila sam u akvarelu razna ženska pokrivala za glavu, većinom dalmatinska. Nakon rata nisu se više nalazile u Muzeju, vjerojatno su bile ukradene. Zabilježila sam i mnogo detalja vezova, tkanja i nakita. Naklada 'Kugli' izdala je bila dopisnice po tim akvarelima. Tokom godina zabilježila sam priličan broj narodnih nošnji, te sam naučila diviti se geniju našeg naroda, pogotovo stvaralačkom daru naših žena koje su znale sve utjecaje sa istoka i zapada, gotike, baroka i renesanse prilagoditi divnim instinktom svojoj okolini i svom životu u tradiciji."

U periodu od 1927-1937. bavila se mnogo etnografijom, ali se uvijek povremeno vraćala i na modeliranje, poglavito portreta. Za likovnu obradu etnografskog blaga pokazuju zanimanje i neke vanjske institucije. Na primjer, 1935. god. Museum für Völkerkunde otkupio je figurine Grete Turković u narodnim nošnjama.² Vrlo mnogo tih radova odlazi i u Englesku i u Ameriku. Greta Turković je potom surađivala sa ženskom udrugom, a i mnoge ondašnje institucije zanimalo su se za likovnu obradu etnografije. Na međunarodnoj izložbi u Parizu 1937. god. bile su izložene i njene figurine za koje je dobila diplomu.

b. Ilustriranje znanstvenih radova i propagandni rad

Negdje oko 1933. god. rodila se u Greti Turković prva ideja o crtanju grožđa, ali crtanju opisnom, stvarnom i dosljednom.. Od 1936. do 1939. taj rad prerasta u sustavno bavljenje sortama grožđa koje je rezultiralo jednom cjelovitom stručnom zbirkom.

Kroz nekoliko godina sistematskog rada stvorena je zbirka od 90 slika grožđa od kojih je 60 tiskano kao Ampelografski atlas. Svaka je slika popraćena stručnim tekstom koji je sažeto i koncizno obuhvatio sve što je potrebno. 30 slika tog djela se napokon pojavilo uz popratni tekst na tri jezika 1953. god. Ampelografski atlas pribavio je i Zdenku i Greti Turković međunarodno priznanje. God. 1954. autorima je uručen *Laureat* i diploma *Office international de la Vigne et du Vin* u Parizu. To je podsticaj da oba autora nastave rad na izradi slika sorata grožđa, pa je tako stvoren i drugi dio atlasa sa novih 30 slika koje su se pojavile 1962. god.

Ampelografski atlas otvara široko, dotad njoj nepristupačno područje rada. Škrtili podaci koji ukazuju da je nakon atlasa nastala *Pomologija Jugoslavije*, pa *Ljekovito bilje*, nadalje *Atlas štetnika*, da su Gretu angažirali Švicarci za brošuru korova i plakate o biljnim štetnicima, da su zatim Nijemci naručili kartone bolesti vinove loze, da je i uprava Brijuna pozvala Gretu da naslika floru Brijuna što je ona i učinila u 13 velikih slika - pokazuju kako je zanimanje za njen rad jednostavno "planulo".

---

2 Takve iste posjeduje i Etnografski muzej u Splitu, i na njima su obrađene sve regije u Hrvatskoj i u tadašnjoj Jugoslaviji, op. ur.

Nakon Atlasa Greta Turković postaje najbolji autor etiketa mnogih firmi kojima je važna preciznost i prepoznatljivost naslikanih plodova, voća i povrća. Spomenimo samo primjer *Agrartecoop* za koju je Greta načinila desetine i desetine etiketa. Mnogi su je vinarski podrumi angažirali da im upravo ona načini etikete i znakove po kojima će njihova vina postati i vizualno prepoznatljiva. I popularna "Podravka" nije mogla odoljeti načinu Grete Turković, pa mnoge juhe u vrećicama koje svakodnevno kupujemo u samoposlugama s izvredno oblikovanim cvjetačama, porlukom, lukom, mesom - naslikala je Greta.

Knjiga ljekovitog bilja, koja je doživjela nekoliko izdanja, duguje svoj uspjeh nesumljivo i ilustrativnom materijalu koji je načinila Greta. Upravo je nevjerovatno do kakvih je granica preciznost i minucioznost autora došla do izražaja u ovim crtežima, slikama bilja. Uloženo je sate i sate naporna rada.

Kad se pažljivije pogledaju njezini crteži, treba izbjeći stupici u koju lako upadamo - nije to *kopija* viđenog. Greta s nevjerovitim darom zapažanja uočava bitne detalje koji definiraju *vrstu*, ona te detalje naglašava, otkriva ih zapravo. Površna narav užurbanog čovjeka, sve manje neposredno ovisnog od prirode, i ne trudi se da vidi smisao onoga što je slikarica otkrila. Ali ono je tu i definira ovaj specifičan pristup.

Druga odlika ovog slikanja je racionalna korekcija uzorka. Travke, bube, grozdovi i drugi prirodni fenomeni, koji su slikarici oblikovni stimulans, dolaze pred nju obično sasušeni, ili u slučajnoj formi. Greta na svom crtežu ispravlja slučajni besmisao i ostvaruje prirodni sistem vrste. Njezina je stabljika i list tip, a ne slučajno ubrana stabljika i list.

Primjenjena umjetnica

Gretina opsesija bila je materijalnost predmeta, materijalnost svega što je bilo oko nje, a moralo je postati u službi čovjeka. Tu valja upozoriti na kiparsko opredjeljenje naglašavanjem treće dimenzije (slika je iluzija postojeće voluminoznosti), ali i na smisao da radeći na oblikovanju praktičnih predmeta poveže odliku materijala s ljudskom uporabnom funkcijom. Za Gretu je to svojevrsna *igra*, ali kako se sve ovo uklapa na početku XX. st. u težnje primjene iskustva Bauhauusa u nas i u secesionističku otvorenost prema svim stilovima koji se sada podređuju primjeni - *igra* postaje ozbiljno ustoličenje dizajna u Hrvatskoj. Greta Turković se s pravom može uvrstiti među prve oblikovaoce praktičnih predmeta - i kad su oni izvedeni kao unikatni, ali i kad su poslužili kao uzorak za obrtničku ili industrijsku proizvodnju.

Sve je počelo kada su arhitekt Z. Strižić i njegova supruga vrativši se iz Berlina, došli na ideju o stvaranju *Contempore* - dućana za unutarnje uređenje, za unutarnju arhitekturu, prvoga takove vrste u Zagrebu, u kojemu će tadašnji najbolji obrtnici (Crnokrak - stolar, stari Devide - bravar) izvoditi radove njihovih nacрта. Nakon što su pregledali Gretine radove, pozvali su je da im se pridruži. Objašnjenje zašto je Greta Turković prihvatila rad u *Contempore*, na posve novom zadatku na kojem se do tada nije okušala, a ni drugi prije nje u nas (osim V. Kovačića i T.

Krizmana), valja potražiti u otvaranju novih interesa autorice. Naime, 1937. god. pa sve do rata 1941. god., Greta dosta putuje. Na svojim putovanjima upoznaje i uočava suvremeni, novi oblik koji ističe nove vrijednosti uporabnog predmeta - industrijski proizvedenog i namijenjenog širokoj potrošnji.

Na svojim je putovanjima Greta Turković posvećivala dosta vremena studiju novih oblika, te se vraćala s puta puna ideja i skica. Vrlo je interesantno i značajno da su se neke bilježnice i skicirani blokovi koji svjedoče o Gretinom izuzetnom daru zapažanja i radinosti, do dan danas sačuvali i nalaze se u Kutjevu. Contempora joj je pružila mogućnost da te ideje uzbilji i da se isproba na konkretnim zadacima. POčela je djelovati 1937. god. u mjesecu ožujku.

O dizajnerskoj djelatnosti Grete Turković danas možemo govoriti na bazi onoga što nam stoji na raspolaganju. Na žalost, samo je mali dio bio u posjedu autorice, Muzeja za umjetnost i obrt i pristupačno na javnim mjestima. Ostalo je u rukama privatnika.

Ako se pažljivije analiziraju predmeti za čiju je izvedbu predlagala rješenje Greta, onda se vidi da je bila zadužena za oblikovanje u kovini, za kovano željezo, za drvo, za slamu i za staklo (pokućstvo je imao Stržić, a tekstil njegova supruga). U kovanom željezu načinila je bezbroj vrlo duhovitih rješenja za okvire ogledala, mnogo stalaka za stajanje lampe, bezbroj lanternu uopće - stropne, zidne. Izrađivala je i držače za knjige, pribor za kamin, okove za namještaj itd. U mnogim rješenjima vidljivo je izvrsno poznavanje zagrebačke tradicije u kovanom željezu (u Gornjem gradu samo na nekoliko ulica od stana Grete stoji remek djelo zagrebačkog kovanog željeza), ali je iznad svega uočljiva inventivnost autorice, sposobnost da se uoči novi izvor podsticaja. "Naprosto sam gledala i crtala. Ideja je bilo na pretek" - govorila je. Negdje je ideja dolazila od biljnog svijeta. Držać za knjige, na primjer, nastao je od divno stiliziranih listova, tako isto i neki okviri ogledala, a i neki okviri. Jedan okvir ogledala nastao je inspiriran tipkama pisaćeg stroja, drugdje su to obične valovite trake, negdje tordirano uže (stalak stajanje lampe).

Tražnja naručilaca stimulirali su Gretu Turković da načini jedinstvena rješenja. Na primjer, nigdje osim u Contempori, koliko mi je poznato, nije načinjen drveni termos. Tokareno drvo, u tri dijela, drvena je omotnica staklenog uloška, a termos po svojoj formi ne podsjeća na inače usvojene oblike pokala ili flaša. Malu je igru autorica dozvolila u kreaciji drške termososa.

Kao posebni angažman valja naglasiti i nacрте za staklo prema kojima je načinjeno nekoliko vrsta servisa u velikim serijama za potrebe hotela Excelzior u Dubrovniku, ali se sve to moglo nabaviti i u Contempori. To su čaše za liker, za vodu, za vino. Proizvođač je bila Rogaška Slatina.

Zapravo cijeli taj period, kao i period koji slijedi, Greta se javlja kao izvrsni primijenjeni umjetnik kojemu se pruža rana i rijetka prilika da načini predloške i za manje serije, za industrijsku proizvodnju. To se osobito odnosi na predmete oblikovane u staklu. Svuda se Greta javlja kao autor koji veoma drži do dobrog zanata, do dobre primjene materijala, do dobre funkcije načinjenog predmeta. Tek pošto je ispunio sve uvjete,

čovjek zapaža i izvarednu likovnu vrijednost oblikovanog predmeta. Njen stav i pogled kada je riječ o granicama između čisto umjetničkog i onoga što čini dobar zanat i dobar obrt, jednom je prilikom vrlo lijepo definirala. U toj njenoj definiciji vidjelo se zapravo da je iznad svega kritična prema sebi i vlastitom radu, a i prema onome što rade suvremenici: "Ja se uopće ne držim umjetnikom jer nalazim da je umjetnik onaj koji zbilja nešto novo pronalazi. A sve ovo je epigonstvo, ova masa tih tzv. umjetnika - to je za mene obrt. I neka je obrt - obrt je jedna predivna stvar i kroz cijelu povijest svijeta, umjetnost je bila obrt. Samo u našem vremenu koje je kaotično i koje je izgubilo smisao za vrijednosti - svi su umjetnici. To sve nije istina!"

Taj smisao za praktično, za primjenu i namjenu, dolazi uvijek do izražaja u djelima Grete Turković. Vidjet ćemo da ona nikad ne oblikuje formu radi čiste forme. Svaki njen likovni angažman ima uvijek neku namjenu. Istakla se kao vrstan grafički dizajner. Načinila je na desetine naslovnih stranica, korica za knjige, ilustrirala je desetine knjiga - počev od čisto znanstvenih do onih koje pružaju veću slobodu.

***

Gretin život bio je izuzetno zanimljiv, baš kao i njezino djelo koje je izuzetno interesantno zbog velikog značaja i važnosti njezina djelovanja kako na polju kiparstva i slikarstva, tako i primijenjene umjetnosti. I osobito primijenjene umjetnosti jer je to područje na kojem su njezina originalna likovna osobnost i požrtvovni pionirski rad ostavili najupečatljiviji trag i bitnu osnovu za daljni razvoj primijenjene umjetnosti u nas. To je područje na kojem je ona kao likovni umjetnik najviše dala i odakle su njeni utjecaji na druge bili najveći iako to likovnoj javnosti baš i nije poznato, a nje zato jer niti jedan likovni kritičar do sada nije vidio i sagledao njezino djelo u cjelini. U njenom kiparskom i slikarskom opusu puno više je izražen utjecaj drugih na nju, nego njezin utjecaj na druge, iako time ni malo ne želim osporavati njenu nedvojbeno ogromnu individualnost i originalnost, osobnost koja je izdiže iznad prosječnosti i dozvoljava mi da je s pravom nazovem umjetnikom kako zbog njezinih izuzetnih kiparskih karikatura, tako i zbog izvrsnih crteža i dobrih studija koje su kasnije bile transponirane u apstraktne oblike u keramici, kovini, staklu.

Greta Turković je pronašla smisao svoga rada i postojanja. Revolucije, ratovi, mijenjanje vlastitog socijalnog statusa od barunice do slobodnog likovnog radnika, galerija raznih ljudi koja je prodefilirala ispred ove ugledne i društveno afirmirane Zagrepčanke, sve ono što je uzdrimalo ovu zemlju i naše ljude - sve je to bilo kao odjek u Gretinoj duši. Ona je u "svom svijetu", u službi rada, tražena jer je bila korisna, doživljavala "svoj svijet" kao jedini svijet u kojem se može stalno postojati igrajući se, radujući se i naprosto živjeći.

LITERATURA

Arhiv PPK Kutjevo (dokumenti o Greti Turković, skripta prof. Lj. Babića o radu Grete Turković)

Enciklopedija likovnih umjetnosti 2, Leksikografski zavod FNRJ, Zagreb, 1962

Gelenčir, Nikola: *Prirodno liječenje biljem*, Znanje, Zagreb, 1970
Kutjevačka vina, prospekt PPK Kutjevo

Marković, Zdenka: *Franeš Mihanović*, Izdavački zavod Jugoslavenske akademije, Beograd, 1954

Peić, Matko: *Hrvatski umjetnici*, Znanje, Zagreb, 1970

*** *Zdenka Pexider-Srića 1886-1972-1986*, Likum, Zagreb, 1987

Turković, Zdenko i Greta: *Ampelografski atlas I*, Nakladni zavod Znanje, Zagreb, 1954

*** *Ampelografski atlas II*, Nakladni zavod Znanje, Zagreb, 1963

GRETA TURKOVIĆ

(Summary)

This paper that speaks of the life and work of the Croatian artist Greta Turković is a summary of the degree thesis, by its quality and topic deserves to be published in this edition. For a long time Greta Turković worked with the Ethnographic Museum in Split and in fact established a very good cooperation with the founder of the Museum, Kamilo Tončić which resulted in objects that now form part of the Museum collection. Apart from wooden statues of women, also interesting are souvenirs of dolls dressed in folk costumes that Greta painted very realistically. The paper speaks of her various fields of interest - sculpture, painting, illustrations, design and her interest in ethnography that brought her to the Ethnographic Museum in Split.

(Translated by Lada Gamulin)